

NEDEN YERLİ

Yerli üretimin teşvik edilmesi amacı ile kamunun mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde yerli istekli lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlayacak uygulamalar yapılmaktadır. Yerli istekli lehine fiyat avantajı sağlanması hususu idarelerin ihale dokümanlarına koyacakları hükümler ile belirlenmektedir. Bunun için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak üretimde yerli katkı oranı belirlenmektedir.

Bir ürünün yerli malı olarak değerlendirilebilmesi için Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ile Ticaret Borsaları Birliğine bağlı ilgili Oda tarafından, aşağıda özel olarak belirtilen durumlarda ise esnaf ve sanatkarlar odaları tarafından "Yerli Malı Belgesi" ile belgelendirilmesi zorunludur. Belgelendirme işlemi ilgili Oda tarafından aşağıda belirtilen kriterler çerçevesinde yerine getirilir:

NE KADAR YERLİ

Yerli Üretim kriterleri;

- Bakanlık tarafından düzenlenen Sanayi Sicil belgesine sahip sanayi işletmeleri tarafından üretilmesi ve Sanayi Sicil belgesindeki "Üretim Konusu" içeriğinde yer alması.
- Tamamen Türkiye'de üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli aşamalarını ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye'de yapılmış olması.
- Ürünün yerli katkı oranının aşağıda belirtilen formüle göre en az %51 olması gereklidir.

Nihai Ürün Fiyatı (TL)-Nihai Ürün İçindeki İthal Girdi Maliyeti (TL)

YERLİ KATKI ORANI = ----- X 100

Nihai Ürün Fiyatı (TL)

Bu 3 koşulun sağlanması halinde "Yerli Malı Belgesi" düzenlenmektedir.

1. Kullanılan doğrudan ve dolaylı malzeme giderleri:

- a. Doğrudan malzeme: Belirli bir mal veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya herhangi bir dağıtım anahtarı kullanmadan yüklenebilen giderler.

- b. Dolaylı malzeme: belirli bir mal veya hizmetlerin üretim maliyetine doğrudan yüklenmeyip bir takım dağıtım ölçüleri yardımı ile yüklenen giderler.
2. Doğrudan veya dolaylı işçilik giderleri:
 - a. Doğrudan işçilik: Üretimde kullanılan işçilik, işletmenin temel konusunu oluşturan ürün veya hizmetlerin üretimde kullanılıyorsa ve üretilen ürün veya hizmetlerin maliyetine doğrudan doğruya yüklenebiliyorsa doğrudan işçiliktir.
 - b. Dolaylı işçilik: Üretimde kullanılıp direk işçilik giderleri dışında kalan ve üretilen ürün veya hizmetlere doğrudan doğruya yüklenmeyen işçiliktir.
 3. Ürünlerle ilgili genel giderler:
 - a. Amortisman/bakım onarım giderleri
 - b. Kira giderleri
 - c. İşletme malzeme ilişkin giderler
 - d. Enerji/ulaştırma/su giderleri
 - e. Diğer giderler

Satış, pazarlama, satış sonrası destek ve garanti giderleri ile faiz ve finansman giderleri, genel giderlerin üretimle ilgili olmayan kısımları maliyet hesabına dahil edilmemektedir.

Yurt dışından temin edilen lisans, patent, royalty vb. giderler ile yurt dışından alınan danışmalık hizmetleri ithal girdi maliyetleri kapsamında değerlendirilmektedir.

Yurt içinden temin edilen girdilerin ithal olup olmadığı hakkında menşe kontrolü yapılmakta ve girdi ithal ise ithal girdi hesaplamasına dahil edilmektedir.

NEDEN AR&GE

Yukarıdaki bilgiler 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliğine uygun olarak hazırlanan TOBB Yerli Malı Belgesi düzenleme ile ilgili dokümanlarından alınmıştır.

Anılan dokümanda bir ürünün Yerli Malı olmasında en çok katma değer taşıyan AR&GE maliyetlerinin Nihai Ürün'e Doğrudan ve Dolaylı İşçilik Giderleri olarak nasıl yansıtılacağı konusunda bir bilgi paylaşılmamıştır.

Yukarıda belirtilen hesaplama yöntemi dikkate alındığında, ülkemizde özellikle Bilgi ve İletişim Teknolojileri ürünleri sektöründe çok kısıtlı malzeme üretildiği ve YERLİ ÜRÜN'de Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinin oranının en önemli kriterlerden biri olduğu gerçeği ile yerli katkı oranında istenilen orana ulaşmanın çok zor hatta mümkün olamayacağı açık bir gerçektir. Ülkemizin Bilgi ve İletişim Teknolojileri ürünleri için montaj üssü olarak kalmaması amacı ile Yerli Malı Ürün tanımlanmasında AR&GE faaliyetlerin rölü tekrar değerlendirilmeli ve bu faaliyetleri cesaretlendirecek doğrultuda yeniden düzenlenmelidir.

Komisyonumuz, Mart ayı içinde Vişnelik tesislerinde düzenleyeceği "NE KADAR YERLİ" konulu çalıştayda, konunun tüm detayları ile değerlendirilmesi ve bu çalıştay sonucunun bir sonuç bildirgesi ile yayınlanması yönünde çalışmalarına devam etmektedir.